

destillede med de nugældende amtsmuseumsnævn, musikråd osv. i amterne. Dermed får vi altså et stykke af vejen en dobbeltdækning. Er det rigtigt opfattet?

Kulturministeren (Elsebeth Gerner Nielsen): Svaret til hr. Ole Sohn er: Ja, det kan vi godt, forstået på den måde, at den lovgivning, vi har på de forskellige områder, altså på teaterområdet og på museumsområdet, skal overholdes. Så det er altså ikke sådan, at vi kan dispensere fra den eksisterende lovgivning.

Og til spørgsmålet, om vi fra ministeriets side kan gå ind og stille yderligere krav: Det kommer an på, hvad man forstår ved yderligere krav.

Men i den kontrakt, man indgår, vil der blive opstillet nogle kulturpolitiske mål, men de kulturpolitiske mål er jo altså funderet i den generelle kulturpolitik, og det er mål, man er enig om. Det er faktisk også sådan, at de fleste af de kulturregioner, vi nu har indgået aftale med, selv har opstillet nogle mål, selv har sagt: I den her region vil vi dét og dét; vi har de og de værdier, og vi har de og de mål. Og det er præcis det, der gør, at en region bliver en region: at man altså får nogle fælles målsætninger om, hvad vej det er, man går.

Og det er måske en endnu større gevinst, end at statens penge kommer ud, for det betyder, at man i en kulturregion kan udvikle en vi-følelse og kan udvikle nogle fælles holdninger til: Hvordan skal kulturen i vores område bevæge sig? Hvor vil vi hen? Så det er måske nok den helt afgørende ændring i forbindelse med de her kulturkontrakter.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen): Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 78: Forslag til lov om biblioteksvirksomhed. Af kulturministeren (Marianne Jelved, fg.). (Fremsat 3/11 99).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Hanne Andersen (S):

I 1997 kom UBIS-betænkningen om bibliotekerne i informationssamfundet. Siden 1997 er tiden brugt til et godt analysearbejde. Der har været en omfattende høring, og eftertænkksomheden har været grundig. Forslaget er blevet tidssvarende og langsigtet. Fremtidens bibliotek skal være viden og materialer.

Biblioteket skal naturligvis have bøger, men ikke alene bøger. Der skal også være musikcd'er, cd-rom'er, adgang til Internet og elektroniske informationsbaser. Det er ikke ønsketænkning, for sammen med dette forslag har staten afsat et trecifret millionbeløb. Fremtidens bibliotek kan blive til virkelighed.

Forslaget lever op til de krav, der er både til folkebiblioteker og til statslige biblioteker, bl.a. at det samarbejdende bibliotek fremover også omfatter forskningsbiblioteker. Naturlige krav og forventninger indfries. Det sikres, at alle får lige adgang til den viden og den kultur, der findes.

De nye materialer omfattes af den frie låneret og gratis lån. Socialdemokratiet lægger stor vægt på, at disse grundlæggende principper videreføres. At videoer ikke er omfattet af den frie låneret, betyder jo ikke, at de ikke må være der. Det er alene en lokal beslutning, om man vil give dette servicetilbud – et tilbud, der jo allerede findes på hylderne i mange kommuner.

Forslaget giver mulighed for, at der i særlige tilfælde kan kræves betaling, f.eks. dér, hvor biblioteket må betale for at hente oplysninger i andre systemer eller i det tilfælde, hvor ydelsen skal leveres ekstraordinært hurtigt, eller hvor man skal lave særlige litteraturlister. Man kan også sælge kurser og give konsulentbistand.

Opfordringen til biblioteket om at holde åbent, når kunderne har fri, er vi glade for. Søndagsåbent på biblioteket er en stor succes dér, hvor man allerede har brugervenlige åbningstider.

Bibliotekernes fælles databaser stilles nu til rådighed for alle via Internettet. På denne base skal man selv kunne søge materialer på hjemmecomputeren og med tiden også afgive bestilling på lån. Når denne mulighed er der, kan kulturministeren forhandle med de kommunale parter og de ministre, der er involverede, om regler og gebyrer for denne bestillingsform. Der bliver ingen mulighed for gebyr dér, hvor brugeren selv møder op på biblioteket.

Mange – eller nogle – er bekymrede for det lille bibliotek, men der har jo i længere tid været en udvikling i gang, hvor det lille bibliotek har taget nye betjeningsformer i brug. Det er også et lokalt valg.

Med forslaget opfordres der til samarbejde. At en kommune kan anmelde krav om betaling for en anden kommunes borgeres brug af deres bibliotek, fordi disse borgere ikke kan få tidsvarende betjening i egen kommune, er en mulighed. Det er ikke en trussel, men først og fremmest en opfordring til samarbejde.

Vi støtter lovforslaget. Vi glæder os over alt det, vi fik; vi glæder os over den store bevilling, der gør fornyelsen mulig. Og vi glæder os lige så meget over det, vi undgik; vi undgik bl.a. UBIS' forslag om brugerbetaling.

Vi glæder os over de mange rosende ord, forslaget allerede har fået med på vejen. Et lovudspil med vingesus, er der blevet sagt, og det er jo ikke så ringe.

Kim Andersen (V):

Indledningsvis fristes man til at sige: Bedre sent end aldrig. Kulturministeren har været lang tid undervejs med dette vigtige og nødvendige forslag til lov om biblioteksvirksomhed.

Samfundet har udviklet sig og udvikler sig fortsat med stormskridt i retning af informations- og videnssamfundet. Det er derfor i allerhøjeste grad relevant at få nydefineret og præciseret lovgrundlaget for vores biblioteksvæsen, der er en væsentlig og naturlig aktør i informations- og kulturpolitisk sammenhæng i det moderne samfund.

I Venstre hilser vi med tilfredshed lovforslagets intentioner om at skabe baggrund for et samarbejdende biblioteksvæsen, hvor forskningsbiblioteker, specialbiblioteker, centralbiblioteker og folkebiblioteker ses i en sammenhæng, der understøtter hinanden. Den nye titel, lov om biblioteksvirksomhed, fortæller enkelt og klart, hvad det drejer sig om.

Generelt kan vi sige meget positivt om lovforslaget og dets intentioner. Men vi har helt naturligt nogle spørgsmål og også kritikpunkter.

Vi er enige i, at Internettet og de elektroniske informationsbaser skal integreres og gøres til et væsentligt medium i biblioteksvæsenet. Det er naturligt, som det store opslagsværk, nettet udgør, at det er en integreret del af bibliotekernes materialesamling. Jeg tror også, at det vil trække nye brugere til biblioteket, som ad den vej vil få interesse for biblioteket som institution og dermed også for bibliotekets øvrige kulturtilbud. Den udvikling vil vi gerne understøtte.

I Venstre kan vi fuldt ud tilslutte os lovforslagets formålsparagraf, nemlig at folkebibliotekerne skal fremme oplysning, uddannelse og kulturel aktivitet. Det kan ske ved at stille bøger, tidsskrifter, lyd-bøger og elektroniske informationsmedier, herunder Internettet, til rådighed.

Men vi må også se på ressourceforbruget, på borgernes alternative muligheder og på konkurrenceforvridende risici. Vi er ikke tilhængere af, at lovforslaget medtager musikbærende materialer, f.eks. cd-rom, som en skal-regel. Vi vil foretrække, at det blev overladt til kommunerne som en mulighed. På det område synes vi ministeren skulle have lyttet til UBIS-udvalgets forslag. Musikområdet skulle have været udeladt, ligesom man klogeligt har udeladt videogrammer fra at være omfattet af materialeforpligtelsen.

Vi deler det grundprincip, at folkebibliotekernes materiale skal udlånes vederlagsfrit. Det gælder i princippet også for Internettet. Men vi vil gerne have undersøgt mulighederne for at lave en sondring mellem det, vi kan kalde kulturformidling og informationsøgning på den ene side, og det, som vi kan kalde underholdning, spil og privatforbrug, f.eks. e-mails og pengeoverførsler, på den anden side.

Vores biblioteker står over for at skulle udbygge og investere betydeligt i internetadgangen. I Venstre ville vi gerne, at man i den fase kunne prioritere det uddannende, kulturformidlende og videnindsamlende frem for at skulle stille sparsomme ressourcer til rådighed for rent underholdende og personlige gøremål. Der må være grænser for, hvad der er det offentliges opgave, også uden at det hindrer en bred adgang til internetmediet.

Vi er betænkelige ved lovforslagets bemærkninger om folkebibliotekernes mulighed for

som noget nyt at kunne sælge kursus- og konsulenttjenester. Her er et område, vi skal have klart defineret, hvis vi skal undgå at komme i unfair konkurrence med private udbydere og oplysningsforbundene.

Til sidst vil jeg gerne nævne en væsentlig betænkelighed, som jeg håber at vi i det videre arbejde med lovforslaget kan få rettet op på. Det er muligheden for, at en kommune opkræver betaling, såfremt en bruger fra en anden kommune låner fra dens folkebibliotek. Vi er opmærksomme på, at man søger at opnå en bedre ressourcestyling inden for biblioteksvæsenet med dette forslag, men vi er bange for, at man rent ud sagt vil trække Danmark skævere, end det er i forvejen.

De små kommuner og landkommunerne sender i vid udstrækning deres unge til uddannelsessteder i de store byer. Ligeså går noget af disse kommuners købekraft til de store byer og egnscentre. Disse kommuners biblioteker bliver i den forbindelse naturligt benyttet af borgere fra mindre kommuner. Men hvis de store kommuner nu kan kræve betaling af de små, er vi bange for, at det gør det endnu vanskeligere for disse kommuner at opretholde et rimeligt biblioteksvæsen. For Venstre vil dette ikke være acceptabelt.

Dette og andre spørgsmål håber vi at kunne få uddybet nærmere under det forestående udvalgsarbejde, som vi fra Venstres side vil gå positivt ind i.

Brian Mikkelsen (KF):

Forslaget til lov om biblioteksvirksomhed har jo ladet vente på sig et par år. Men den lange ventetid har tilsyneladende været gavnlige. Vi mener i hvert fald fra konservativ side, at der er kommet et ganske godt resultat ud af de mange anstrengelser.

Bibliotekerne er jo efter vores opfattelse nogle af de vigtigste institutioner i vores velfærdssamfund. Det giver kulturen identitet, og det giver det danske samfund identitet, at vi meget tidligt lærer, at man kan komme til mere viden og få en masse oplevelser i bogens verden, men altså også i de nye mediers verden. Derfor skal vi have et ordentligt serviceapparat til rådighed på bibliotekerne. Derfor skal vi også sørge for at fremtidssikre bibliotekerne. Og de 6-7 hovedelementer, der er her i forslaget, synes vi for de flestes vedkommende ser meget fornuftige ud.

Udvidelsen af de medietyper, som folkebibliotekerne skal stille til rådighed, er en til-

trængt ændring, der gerne skulle medføre, at alle landets biblioteker inden for en overskuelig årrække kan tilbyde adgang til Internettet, elektroniske informationsdatabaser samt digitale multimedier. Vi mener, at det er vigtigt, at bibliotekerne kan tilbyde borgerne adgang til alle de nye medier, som den teknologiske udvikling har bragt med sig, ikke mindst så de kan tiltrække nye kundegrupper, som vil føle glæden ved at komme på bibliotekerne.

Dog synes vi, man godt kunne overveje ud fra et omkostningsprincip og ud fra, at man kunne bruge pengene mere fornuftigt, om der også skulle være en lille form for kostbetaling i benyttelsen af de elektroniske medier, sådan at man kan få skrabt nogle flere penge ind til den basale drift på bibliotekerne – en overvejelse, vi godt vil bringe med os ind i udvalgsarbejdet.

Vi er fra konservativ side også ganske tilfredse med, at bibliotekerne får øget mulighed for at kræve brugerbetaling for særlige ydelser såsom kursus- og konsulentvirksomhed. Hvad vi til gengæld ikke er så begejstrede for, er, at lånerne ikke skal betale for at låne eksempelvis musik. Der er det rent principielle: I dag har alle mennesker uden undtagelse mulighed for at gå ind i en pladeforretning og købe den musik, han eller hun selv har lyst til. Vi bor i et velfærdssamfund, hvor få har for meget og færre for lidt, som Grundtvig ville sige i »Langt højere bjerge«, og alle har selvfølgelig mulighed for at gå hen og købe den musik, som han eller hun føler er relevant for ham eller hende.

Det virker konkurrenceforvridende i forhold til pladebutikkerne, at man uden videre kan gå hen og låne de her cd'er, for i vore dage kan man jo brænde cd'er som kopier. I mine unge dage – nu er jeg jo en ældre mand! – kunne man overspille musikken på kassettebånd, og i dag kan man jo så gå hen og låne en cd på biblioteket og så brænde en ny cd. Det virker noget urimeligt, at man bare kan gå hen og gøre det gratis. Så er der også princippet om, at det altså ville virke adfærdregulerende, at man lagde en lille betaling for, at man lånte nogle cd'er. Det ville også være et rigtigt kulturpolitisk signal at sende.

Vi mener altså, at musik bør være pålagt brugerbetaling, og pengene herfra kan så gå til øget fokusering på de øvrige medier, som vi ved at mange biblioteker i væsentlig grad bør prioritere i den kulturkamp, der lokalt foregår. I den forbindelse vil jeg lige nævne, at vi er stærkt tilfredse med, at videofilm ikke bliver

omfattet af loven. Det er jo sådan lidt i modstrid med, hvad der står i bemærkningerne, hvor man er lidt ked af det. Men vi er nu tilfredse med det. Man kan jo leje alle slags film til stort set ingen penge i de videobutikker, man finder på hvert gadehjørne, og det selv i den mindste flække. Og det kan set med vores øjne ikke være bibliotekernes opgave at varetage videoudlejning. Dertil er ressourcerne ganske enkelt for knappe.

Og der er som nævnt før mange andre områder, der i langt højere grad trænger til øget bevågenhed, specielt fordi der jo hele tiden foregår en prioritering i kommunerne, hvor man nogle gange har lidt svært ved at slippe de skillinger, der skal til for at opprioritere den rigtige indsats.

Sidste område, som vi godt vil bringe ind i debatten, er muligheden for den økonomiske kompensation kommunerne imellem. Jeg kan godt se intentionen i ideen. Nogle kommuner investerer helt fornuftigt og rationelt i et fornuftigt, moderne bibliotek, og nabokommunerne kan så lukrere på det ved ikke at investere i bibliotekerne. Vi tror bare, at det vil skabe et enormt bureaukrati og alt for meget administration, og det ville også være et forkert princip, at man fra statens side pålagde nogle kommuner at betale til en anden kommune, som har lavet en ekstraservice.

Dermed være også sagt, at vi altså synes, det er en underlig idé, som vil tilgodese specielt de store kommuner og vil være skrævvridende i forhold til de mindre kommuner. Vi kan godt forstå intentionen i det og kunne også umiddelbart være tiltalt af det, men når vi tænker nærmere over det, synes vi i hvert fald fra De Konservatives side, at det ikke er en særlig brugbar løsning.

Men med de få kritiske bemærkninger her må vi sige, at det er et glimrende forslag, som er moderne, og som helt sikkert vil gøre, at butikkerne er bedre rustede til den kulturkamp, der til stadighed foregår.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg skal vende lidt tilbage til SF's holdning til videogrammer eller videoer. Jeg vil gerne spørge hr. Brian Mikkelsen, om det er hans opfattelse, at når man taler om videoer i biblioteksammenhæng, er det bare et spørgsmål om at få flere amerikanske videoer eller populære videoer, som man kan leje i videobutikkerne. Er

det dét, bibliotekerne skal tage ind? Eller er det måske nogle af de kulturprogrammer, dokumentarprogrammer, som TV 2 og Danmarks Radio laver, som i øvrigt også i stigende omfang kommer på videoer, som kan indgå i bibliotekernes udlån?

(Kort bemærkning).

Hanne Andersen (S):

Jeg vil gerne sige til hr. Brian Mikkelsen: Staten pålægger ikke kommunerne at opkræve gebyrer kommunerne imellem. Det er en mulighed, der gives, og hvis den lille kommune lever op til tidens bibliotek, så er der jo ingen risiko. Men dér, hvor man ikke bruger den håndsrækning, der nu er i fornyelsen af bibliotekslovgivningen, men udelukkende satser på, at nabokommunen klarer det hele, må der være en mulighed for at sige: O.k., vi betjener så mange i så stort et omfang fra jeres område, at det må vi have en honorering for. Men der er ingen risiko, hvis man lever op til intentionerne i loven.

(Kort bemærkning).

Brian Mikkelsen (KF):

Jeg forstår godt, hvad hr. Ole Sohn siger her. Hvis det var sådan, at man kun kunne låne dokumentarvideoer på bibliotekerne, relevante journalistiske videoer, så var der ikke noget problem.

Men kendsgerningen er jo – sådan siger markedskræfterne, og dem må selv en SF'er som hr. Ole Sohn vel også ligge under for, i hvert fald til en vis grad – at det, der vil blive lånt på bibliotekerne, jo vil være populære film. Det kan man også se ud fra, hvad det er for nogle bøger, der bliver lånt på bibliotekerne. Det er ud over faglitteraturen, som jo er relevant, også de populære bøger, som der også bliver solgt mange af i forvejen. Sådan vil det selvfølgelig også være på videoområdet.

I dag kan man jo relativt omkostningsfrit låne de samme videoer på Statens Filmcentral. Dér er det nemlig ikke de film, som jeg så i min ungdom; der er det i dag også videoer, man kan låne. Så jeg mener, mulighederne er til stede, og jeg mener, det vil koste alt for meget, hvis man også åbner for videoer på bibliotekerne. Det er en relativ bagatel, og det må vi så tage, når regeringens dag føler, at der er økonomisk mulighed for det.

Fru Hanne Andersen nævner det her med, at det kun er en mulighed. Jamen altså, det er jo meget teoretisk, det, fru Hanne Andersen siger

her, for de store kommuner mener jo selvfølgelig altid, at de servicerer deres borgere fornuftigt, og de fleste steder leverer de også et godt produkt i form af et velfungerende biblioteksvæsen, men der er altså en del mindre kommuner, som ikke har den mulighed og som ikke føler sig i stand til at have et ordentligt biblioteksvæsen.

Og lur mig, om ikke snart sagt alle kommuner føler, at nabokommunen ikke leverer den vare, der skal til, og derfor i hvert fald vil forsøge at få betaling for det. Det kan i hvert fald udvikle sig til en fare, men jeg kan godt forstå det, fru Hanne Andersen siger. Det synes jeg også, jeg gjorde opmærksom på heroppefra i min ordførertale. Hvis man tænker nærmere over det – det administrative besvær, det medfører, og de relativt få skillinger, det handler om – så tror jeg ikke, det er det værd. Og det skævrider trods alt forholdet mellem små og store kommuner.

(Kort bemærkning).

Hanne Andersen (S):

Jeg vil gerne sige til hr. Brian Mikkelsen, at jeg har den klare opfattelse, at fordi man er lille, behøver man jo ikke at være dårlig. På Kulturudvalgets sommertur i Danmark i år besøgte vi bl.a. små biblioteker – biblioteker i små kommuner, må jeg rettelig sige, for det var ikke småt og det var ikke dårligt, det, vi så; det var faktisk ret godt. Så jeg mener, at hvis man hele tiden har brugt muligheden for at have et tidsvarende bibliotek, så har man alle muligheder for at føre det videre ind i IT-samfundet, hvis man vil. Og det er jo så spørgsmålet, om man hidtil har brugt bloktilskuddene rigtigt, hele tiden har haft den gode vilje til at lave et ordentligt servicetilbud, så tror jeg også, det vil komme, hvis man satser på det.

(Kort bemærkning).

Kim Andersen (V):

Jeg vil gerne spørge hr. Brian Mikkelsen, om ikke han er af den opfattelse, at den gode betjening på et rimelig højt serviceniveau og i overensstemmelse med lovgivningen, som kommunerne skal give ifølge fru Hanne Andersen, er et spørgsmål om definition. De krav, der er i et storbysamfund, i en købstad, er det nødvendigvis de samme krav og forventninger, der er i en lille landkommune i Vestjylland eller i en udflytterkommune, hvor man har sit arbejde og gør sin handel inde i storbyens centrum? Er det

ikke rimeligt, at der følger nogle forpligtelser med at være egnscenter og med at tiltrække sig købekraft fra de små kommuner og fra landkommunerne?

Risikerer man ikke med det forslag, der her foreligger, at fjerne den sidste rest af mulighed for, at de små kommuner dog kan have et vist biblioteksniveau baseret på deres præmisser, at man gør det meget vanskeligere, for ikke at sige helt umuligt?

(Kort bemærkning).

Brian Mikkelsen (KF):

Jeg kan kun svare Venstres ordfører, hr. Kim Andersen, bekræftende i den her sag: V og K er fuldstændig enige, så det er altså et ja.

Til fru Hanne Andersen vil jeg sige: Selvfølgelig er der mange små kommuner, som har et velfungerende bibliotekssystem, og det fungerer glimrende. Det er et spørgsmål om prioritering i de enkelte kommunalbestyrelser.

Ser jeg det fra den udkigspost, jeg har, synes jeg, det forekommer meget urimeligt, at man vil påtvinge alle mindre kommuner et serviceniveau, som under ingen omstændigheder kan komme op på niveauet i de store byer, for der er, som hr. Kim Andersen også var inde på, et helt andet behov, en helt anden efterspørgsel efter en helt anden form for litteratur, oplevelser og muligheder.

Dér kan man altså ikke forlange og presse de små kommuner til at levere samme service. Dér vil det skævvride, og dér vil man, synes jeg, helt urimeligt allokere nogle ressourcer fra de mindre kommuner til de store kommuner, som jo selv har valgt det serviceniveau, de har på deres egne biblioteker, og det er jo altså trods alt en lokal beslutning.

(Kort bemærkning).

Hanne Andersen (S):

Jeg vil gerne sige til hr. Kim Andersen, at muligheden er der jo. Hvis nu man mener, at centerkommunen har en særlig forpligtelse eller kan løse opgaven særlig godt, så kan man jo lave en aftale om at samarbejde, og så kan det være på de vilkår, man samarbejder.

De store kommuner har selv valgt deres serviceniveau. Det har de små jo også. Der er en afgørende dag, hvor man vælger serviceniveauet i sin kommune, og det er den dag, hvor man går til valg, og hvis man stemmer for et meget lavt serviceniveau, så får man et meget lavt ser-

viceniveau, og hvis man stemmer for et højere, ja, så bliver det højere.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):
Så er det hr. Ole Sohn som ordfører.

Ole Sohn (SF):

Venstres ordfører, hr. Kim Andersen, sagde, at det var et lovforslag, som var blevet til ud fra princippet »bedre sent end aldrig«.

Dertil vil jeg sige, at jeg er glad for, at ministeren klappede hesten en kende, som man vistnok siger ovre på Skanderborgegnen, for det gav jo mulighed for at tænke og ikke mindst tænke over: Hvorfor er bibliotekerne så vigtige? Jo, det er de, fordi de er Danmarks folkelige, demokratiske kulturhuse, hvor alle dele af befolkningen kommer som aktive forbrugere og som modtagere af et alsidigt kulturudbud. Her kommer børn og gamle, studerende og erhvervsaktive. Her søges det gamle såvel som det nye, her findes der ro til fordybelse, her findes der underholdning, og her findes der fællesskab med andre.

Måske vil nogle mene, at udlån af bøger fortsat skal forblive det centrale for bibliotekerne, mens andre må tage sig af musikken og videoerne, men så enkelt kan det ikke stilles op. Naturligvis er og bliver bogen et centralt element i bibliotekernes virke og gerne fortsat det centrale. Den ro og fordybelse, de tanker, billeder og fantasier, der udvikler sig under læsning af en bog, er unikke. Derfor er bogen et vigtigt, kulturbærende element, der er med til at udvikle ens evne til at forestille sig rum og scenerier, men det suppleres med nye mediemuligheder. Man kan sige det på den måde, at biblioteksbegrebet hele tiden udvikles – gennem film og tv udvikles ens evne til at forstå spring i tid og rum og forstå forholdet mellem størrelse og perspektiv.

Her er det jo især for børn og unge, de nye medier spiller en stigende rolle. Men hvorfor er det så vigtigt, at film og musik bliver en integreret del af bibliotekernes materialeudbud? Jo, fordi der er et ikke helt uvæsentligt svælg mellem børns og unges adgang til forskellige former for mediemaskiner og det, der kommer ud af dem. Bibliotekernes rolle må netop være at sikre mangfoldighed i indholdet af de forskellige medier. Men den kulturelle mangfoldighed på bibliotekerne skal ikke blot bestå i, at man udlåner mere af det samme, men sikre variation og kvalitet.

Med de bemærkninger vil jeg sige, at jeg er utrolig glad for det lovforslag, som ligger, selv om det ikke i fuldt omfang dækker det, SF har ønsket; men det sidestiller materialerne på en sådan måde, at man ud over bøger, tidsskrifter og lydbøger nu også får stillet de musikbærende materialer og de elektroniske informationsressourcer til rådighed. Det er godt, og det er vigtigt, og det er nødvendigt.

Vi havde, som det måske er antydnet, gerne set, at også videoerne blev en lovfæstet del, men har forståelse for den økonomiske sammenhæng og siger: Det er godt, at de kom med i en hensigtserklæring. Vi mener, at det er vigtigt, fordi der specielt er en forpligtelse over for de læsesvage grupper og en forpligtelse til via bibliotekerne at bidrage til en effektiv integration af indvandrere og flygtninge, og her er øjet og ørerne et væsentligt element. Derfor synes vi, det er godt, at flere materialer kommer ind på bibliotekerne.

Afslutningsvis skal jeg så sige – der er selvfølgelig altid et par men'er, selv i et godt forslag – at vi mener, at der er en manglende garanti for, at bibliotekerne får glæde af hele det forøgede statslige tilskud, eftersom en stor del af pengene, ikke alle, men en stor del af pengene, bliver udlagt som generelle bloktilskud.

Vi havde gerne set, at man havde brugt den samme formulering som i det foregående lovforslag, altså at man ligesom havde sat hegns-pæle op, som man siger, så de penge, der via bloktilskud bliver udlagt til en styrkelse af bibliotekerne, også bliver brugt til formålet. Og jeg kan da ikke se, hvorfor Kommunernes Landsforening skulle have en døjt imod det, medmindre der skulle være ugler i mosen.

Hvis kommunerne er helt enige i, at pengene selvfølgelig skal bruges til bibliotekerne, kunne de vel også godt klare, at sådan en som jeg og andre måske gerne ville have det stående for en sikkerheds skyld, fordi erfaringerne fra sidst, vi gjorde det, da bibliotekerne blev lagt over, måske ikke alle sammen er så positive. Vi har jo eksempelvis set, at bogkontoen i stor udstrækning har betalt en del af gildet for udviklingen.

Med de bemærkninger vil jeg sige, at der på baggrund af de høringssvar, der er kommet, naturligvis er anledning til, at vi under udvalgsbehandlingen får stillet nogle spørgsmål og får klaret nogle små hjørner hist og pist. Men alt i alt synes jeg faktisk, at vi en gang imellem har lov til at sige, også fra talerstolen, også selv om vi er i opposition, at her er vi faktisk vidne

til et forslag, som er ganske visionært og fremadrettet, og det er, som den socialdemokratiske kulturordfører, hr. Søren Hansen, indimellem siger, slet ikke så ringe endda.

Aase D. Madsen (DF):

Dansk Folkeparti erkender, at der sker en rivende udvikling på det elektroniske område, men Dansk Folkeparti ser ikke nødvendigtvis positivt på, at folkebibliotekerne skal udvikle sig til multimediehuse i den anledning.

Dansk Folkeparti mener derimod, at det er vigtigt, at specielt børnene får indarbejdet læsetraditionen. Men folkebibliotekernes bogudlån har desværre været stærkt dalende i de sidste år. Dansk Folkeparti anser bogudlånet for at være folkebibliotekernes primære opgave.

Derfor melder spørgsmålet sig: Hvor skal grænserne være for det materiale og de elektroniske muligheder, folkebibliotekerne skal stille til rådighed. Lovforslaget indeholder jo en meget stor udvidelse af materialeforpligtelsen, og det øger naturligvis efterspørgslen efter ydelserne i kommunerne. Dansk Folkeparti finder det ikke tilfredsstillende, at det er kulturministeren, der overordnet accelererer denne udvikling på materialeområdet.

Netop på den baggrund finder Dansk Folkeparti, at på alle de områder, hvor ministeren giver biblioteket en mulighed for at opkræve brugerbetaling, skal der ikke stå *kan*, men *skal* i lovgivningen. Det er jo indlysende rigtigt, og ministeren skriver også selv i lovforslaget, at betalingsordningerne kan medvirke til at sikre, at bibliotekerne kan styre udgifterne inden for de afsatte midler. Netop derfor skal der som adfærdregulerende faktor indsættes et krav om brugerbetaling på hele biblioteksområdet, mener Dansk Folkeparti.

Dansk Folkeparti finder i øvrigt lovforslaget totalt visionsløst netop på betalingsområdet. Det fremgår i øvrigt bl.a. af Kommunernes Landsforenings høringsvar, at der er en vis skepsis over, om lovforslagets ambitionsniveau og finansiering kommer til at hænge sammen.

Den bekymring har Dansk Folkeparti også. Vi ved jo, hvor regningen ender, nemlig hos de kommunale skatteydere.

I øvrigt finder Dansk Folkeparti, at de mange statsmillioner, der med dette lovforslag skal overføres til biblioteksområdet, kunne øremærkes til andre vigtige kommunale formål, f.eks. til ældreområdet. Men det er jo et lille sidespring.

I den gældende lov står der, at folkebiblioteket skal stå til rådighed for enhver, der har bopæl i Danmark. Dette bortfalder, og loven skal nu omfatte alle, der henvender sig for at benytte bibliotekerne, også til hjemlån. Jeg vil gerne høre, hvorfor alle skal have denne rettighed uden at have bopæl i Danmark. Dansk Folkeparti finder det lidt forunderligt.

Vi undrer os ligeledes over de opgaver, som de statslige biblioteker som overcentral for folkebibliotekerne skal påtage sig. Det drejer sig om § 14, hvor der står, at der skal skaffes bøger, tidsskrifter og andre materialer fra ind- og udland med særligt henblik på flygtninges og indvandreres behov. Disse materialer skal også kunne leveres til andre institutioner.

Når man tænker på, at indvandrere og flygtninge vel repræsenterer mindst 30-40 forskellige folkeslag og mange flere sprog, må denne forpligtelse være en stor og dyr belastning for hele systemet. Denne form for særlovgivning er i øvrigt efterhånden blevet mere en regel end en undtagelse i al dansk lovgivning. Dansk Folkeparti mener i øvrigt, at det først og fremmest er det danske kulturbehov, bibliotekerne skal tilgodese.

Så er der i forslaget også nævnt det med kursus- og konsulenttjenester, som vi finder skal undersøges nøje, således at det ikke bliver konkurrenceforvridende.

De mellemkommunale betalingsordninger er der jo også flere ordførere der har omtalt. Jeg mener også, det må ses efter i sømmene, om det giver en uforholdsmæssig stor administrativ byrde, og om fordelingen sker på en sådan måde, at de små biblioteker kommer i klemme.

Dansk Folkeparti vil som sagt se meget nøje på brugerbetaling i forbindelse med det gratis elektroniske overflødhedshorn, som kommunerne nu skal stille til rådighed for borgerne, og i den forbindelse stille ændringsforslag til denne del af lovforslaget under udvalgsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Det har givetvis ikke nogen effekt, men alligevel: Har det aldrig nogen sinde været en del af overvejelserne, at man måske godt kunne forestille sig, at en ret stor gruppe af bibliotekets brugere faktisk er de enkelte kommuners ældre?

Når Dansk Folkeparti har sådan en stor forkærlighed for de ældre i samfundet, synes jeg

også, man skulle unde dem at få en del af det brede kulturudbud på biblioteker.

Er det aldrig indgået i overvejelserne hos Dansk Folkeparti, at det ikke kun er et spørgsmål om at sikre forskellige etniske minoriteter en mulighed for at få materialer på bibliotekerne, men at hvis man er frimærkesamler eller har hang til Dostojevskij eller har en af alle de andre særinteresser, der er i de forskellige aldersgrupper i den danske befolkning, så bliver de også tilgodeset på bibliotekerne. Det er faktisk det, der er det bærende for det danske kulturgrundlag.

(Kort bemærkning).

Aase D. Madsen (DF):

Jeg er meget glad for spørgsmålet med hensyn til de ældre og de svage, f.eks. de svagtseende og blinde osv. Der havde jeg netop skrevet, at hvis vi indførte brugerkort som betalingsmiddel, skulle netop disse grupper og også de studerende være undtaget fra betalingen.

Med hensyn til, hvem der bruger bibliotekerne, vil jeg sige, at jeg står her med en opgørelse, som Kulturministeriet selv har lavet, og den viser altså, at ca. 66 pct. af den danske befolkning aldrig nogen sinde bruger bibliotekerne.

Ebbe Kalnæs (CD):

CD glæder sig over det her lovforslag på mange måder. Vi synes, det har de rigtige intentioner. Overordnet er det den helt rigtige vej. Den tradition, der er omkring danske folkebiblioteker, er en meget flot tradition, en tradition, vi altid har hæget om, og den vil vi fortsat bidrage til.

At der er nogle, der er bekymrede over ambitionsniveauet, kan jeg godt forstå lidt, for det er klart, at det her er en afvejning. Der er risiko for, at bogbestanden rundt omkring kan trykkes af, at man nu får en række nye opgaver.

Det, der også bekymrer mig meget, er den måde, vi finansierer det på. Jeg ved godt, at det er til diskussion på et andet tidspunkt. Jeg ved også, at der er ordførere her, som formentlig er ganske enige med mig, nemlig når vi taler om, at vi finansierer flot her. Bekymringen er, at når vi anvender bloktilskuddene til det her og laver et pålæg til mindre kommuner på området, så er der altså problemer i det. Og vi ved det jo egentlig godt alle sammen. De bloktilskud virker ikke på en sådan måde, at de giver den styrke, de skulle, til de mindre kommuner, som gerne skulle løse denne her opgave.

Jeg ville personlig meget håbe, vi en dag nåede frem til en mere direkte finansiering af det her, at der blev øremærkede midler til området, at man havde mulighed for måske endda at favorisere de særlig tynde områder, de små kommuner, en smule, for opgaven er ganske vanskelig at løse, hvis man hører til i den lille ende af kommunespektret.

Jeg er overbevist om, at viljen også i de små kommuner er meget stor til at løse de her opgaver. Jeg ved, den kommende tid vil vise, at der vil blive indgået en række rigtig gode aftaler om samarbejde på det her område. Og det tror jeg nok skal hjælpe det noget på vej.

Jeg mener også, at man under udvalgsbehandling her mellem første og anden behandling må prøve at kigge lidt nærmere på det spørgsmål, som hedder at pålægge små kommuner at betale for den her opgave, hvis nogle mener, de ikke udfylder den fuldt ud. Jeg mener, vi på det her område er på lidt usikker grund. Der er ikke særlig klare definitioner af, hvornår man ligesom kommer i den situation, at man skal i gang med at betale for den service, som andre kommuner yder.

Det, at man har kunnet udstyre sine børn med et bibliotekskort og sådan stort set har kunnet låne, hvor man kom frem, hvis det var spændende at komme på et nyt bibliotek, synes jeg også er en flot ordning. Men vi skal altså passe på, at vi ikke lander i en situation, hvor vi på en eller anden måde fortrænger det, der stadig væk er det væsentlige, nemlig bogen på biblioteket.

Men når det er sagt, så er der ingen tvivl om, at de nye ting, der skal foregå på biblioteket, har vores fulde tilslutning. Jeg er bare lidt bekymret for, om vi nu også kan finansiere det, og om der ikke er for mange tilfældigheder i denne her finansiering. Jeg håber, det går godt.

Det overordnede – som jeg sagde før – er meget flot, og vi går meget positivt ind og forhandler om denne her ordning.

Henrik Svane (RV):

Jeg vil indledningsvis gerne sige, at jeg er enig i SF's ordførers festlige ouverture til hans tale. Jeg ville egentlig gerne selv have haft et par lurblæsere med herop, for jeg synes, det er væsentligt, at vi nu trutter i trompeten for sådan et godt lovforslag.

Først og fremmest vil jeg gerne give en stor kompliment til kulturministeren, fordi det ikke mindst er ministerens vedholdende engage-

ment i og indsats for bibliotekerne, der er den primære årsag til, at det er lykkedes at fremstille dette gode og meget perspektivrige forslag.

Lovforslaget indeholder en række forskellige elementer, der giver en tro på, at det faktisk kan lykkes at bevare den lange og fornemme bibliotekstradition, som Danmark har haft gennem mange år. Det skyldes ikke mindst, at der er afsat mange penge på et tidspunkt, hvor sparerekniven ellers føres med hård hånd, til at sikre bibliotekerne gode betingelser fremover.

Det Radikale Venstre er overbevist om, at det er en nødvendig og rigtig prioritering på tærsklen til et århundrede, hvor informations- og videnssamfundet er blevet en realitet. Vi ser i disse år en tendens til, at forskellene mellem rig og fattig øges og de sociale grupper bliver mere markante. Der sker en stigende marginalisering af de grupper, der ikke kan fungere på markedets præmisser med alle de krav, der stilles om effektivitet og fleksibilitet.

Ligeledes ved vi, at det ikke er lykkedes at bryde den sociale arv. Børn med forældre uden uddannelse har større risiko for, at de heller ikke får en uddannelse, og uddannelse er helt afgørende – endnu mere, end det tidligere har været – for, at man kan begå sig på fremtidens arbejdsmarked og i fremtidens samfund. Derfor er det utrolig vigtigt, at adgang til information og viden fortsat sikres til alle uden omkostninger, fordi det ellers afskærer mange af de mindre ressourcestærke.

For Det Radikale Venstre har folkeoplysningen altid været et af fundamentene i det danske samfund, og bibliotekerne har spillet en helt central rolle. Som kulturinformationsformidlere har bibliotekerne sikret, at dannelse og uddannelse har været tilgængelig i de fleste afkroge af landet. På den måde har de mange både større og mindre biblioteker haft afgørende betydning for udviklingen af et oplyst Danmark, og jeg tror endda ikke, det er for meget sagt, at bibliotekerne har været med til at sikre Danmark som landet, med Grundtvigs ord, »hvor få har for meget og færre for lidt«.

Den opgave kan bibliotekerne ikke løfte alene fremover, men med det fremlagte lovforslag ser det ud til, at det fortsat kommer til at udgøre et omdrejningspunkt for udviklingen af informations- og videnssamfundet.

Det Radikale Venstre er af den opfattelse, at dette forslag viderefører og fremtidssikrer Danmarks biblioteker på et ordentligt niveau.

Loven indeholder en masse spændende elementer, som jeg ikke kan komme ind på alle sammen her, men der er nogle enkelte punkter, som jeg gerne vil fremhæve og kommentere:

For det første er det virkelig godt, at den danske tradition med fri og lige adgang for alle bevares. Selv om den teknologiske udvikling går stærkt og informationskanalerne bliver flere og flere, er det nødvendigt og rigtigt, at bibliotekerne følger med udviklingen, også selv om det umiddelbart koster mange penge. Det Radikale Venstre er imidlertid overbevist om, at de kommer mangefold retur gennem en øget livskvalitet og en styrket kulturel samhørighed og også via en mere kvalificeret arbejdsstyrke.

Når det gælder den økonomiske side, er der åbnet for, at bibliotekerne kan udbyde kurser på markedsvilkår. Det betyder, at bibliotekerne vil have mulighed for at tjene nogle penge ved siden af den offentlige finansiering.

For det andet er det væsentligt, at ny informationsteknologi og nye informationsformer sidestilles med bøger. Det gælder f.eks. Internet, cd'er og cd'rom'er. Disse medier giver andre og flere muligheder for afbenyttelse og intellektuel stimulering end bøger og tiltrækker sandsynligvis også flere unge eller yngre brugere, der måske ikke ville komme i kontakt med bibliotekerne, hvis udbudet blot var bøger og tidsskrifter. Derfor er det en stor gevinst ved loven, at disse medier nu regnes med til det lovpligtige biblioteksudbud.

Indførelsen af større fleksibilitet i det mellemkommunale bibliotekssamarbejde er også en vigtig nyskabelse. En af de vigtigste ændringer er, at ingen kommuner nu på grund af de økonomiske styringsmekanismer kan fralægge sig deres ansvar for at have et veludstyret og brugerrelevant biblioteksudbud, idet kommunen kan afkræves betaling, hvis dens indbyggere vælger at benytte en anden kommunes bibliotek. Den bestemmelse sikrer forhåbentlig også, at et af lovforslagets små huller ikke udnyttes, nemlig at statens tilskud til biblioteksdriften gives gennem bloktilskud og dermed teoretisk set kan benyttes til andre kommunale formål.

Afslutningsvis er det en fornøjelse på baggrund af debatten at kunne konstatere, at det bliver muligt at finde et bredt flertal bag lovforslaget. Det tyder på, at de mange gode visioner i dette forslag, som for Det Radikale Venstre er et af de vigtigste forslag i denne samling, har gode chancer for at blive realiseret.

Det Radikale Venstre ser derfor frem til det videre arbejde med lovforslaget og ser frem til, at Danmark også på dette område forbliver et foregangsland.

Ole M. Nielsen (KRF):

Da Kristeligt Folkepartis kulturordfører stadig væk ikke kan være til stede, skal jeg oplæse fru Tove Videbæks tale her:

Dette lovforslag er en slags ajourføring af den nugældende bibliotekslov. Det sikrer, at bibliotekerne også i fremtiden bliver centrum for formidling af information om samfund og kultur, og det sikrer princippet om, at det fortsat skal være gratis at gå på biblioteket, ud fra, at alle så har lige adgang til kulturinformation.

Bibliotekerne har stor betydning for folkeoplysningen. Bibliotekerne skal tjene som oplysningscentre for hele befolkningen, og de skal løbende tilpasses den moderne informations-teknologi.

Udlån af det skrevne ord skal naturligvis stadig prioriteres højest, men bibliotekerne bør også være det naturlige sted, hvor borgere uden adgang til Internet og andre elektroniske datanetværk, kan få adgang til de enorme mængder af viden, der ligger her. Bibliotekerne skal dog ikke være forpligtede til at give adgang til de rent underholdende dele af disse net som f.eks. computerspil.

Da mange børn og unge benytter Internettet på bibliotekerne, mener Kristeligt Folkeparti, at bibliotekerne bør pålægges at udelukke porno fra at være et af de tilbud, som Internettet giver adgang til. Ofte hører man, at det ikke kan lade sig gøre, men det kan det. I andre lande kan det lade sig gøre, og jeg tror, at vi også kan finde ud af det i Danmark.

En stor del af bestemmelserne i lovforslaget er uforandrede i forhold til den nuværende lov, og flere af nyskabelserne er fornuftige set i lyset af IT-udviklingen.

Jeg har især hæftet mig ved følgende bestemmelser:

Bibliotekernes formål skal ifølge § 2 opfyldes gennem kvalitet, alsidighed og aktualitet. Ifølge samme paragraf må man ikke tage hensyn til religiøse, moralske eller politiske synspunkter ved udvælgelse af materialer.

Det synes jeg faktisk er et problem. Vi bør dog kunne tage hensyn til moralske synspunkter og værdier. Kristeligt Folkeparti mener om dette, at der ikke bør indgå materiale af pornografisk eller voldsforherligende karakter i

materialerne, som bliver støttet af borgernes penge.

Ifølge § 22 kan kommunerne opkræve betaling for lånere, der kommer fra andre kommuner, og det kan måske være fornuftigt nok, men her skal vi dog være opmærksomme på, om det vil blive for udgiftskrævende for de mindre kommuner.

Ifølge §§ 25-28 ønskes de store statslige biblioteker, f.eks. universitetsbibliotekerne, inddraget under den almindelige biblioteksservice over for befolkningen, og det forslag er positivt. Der er dog for megen uklarhed om, hvilke biblioteker bestemmelserne skal omfatte. Skal f.eks. de såkaldte institutbiblioteker, dvs. de interne bogsamlinger på de enkelte forskningsinstitutter, også ind under ordningen? Det kan give en del problemer, hvis det er tilfældet.

§§ 29-30 om betaling for specielle serviceydelser er formentlig helt nødvendige og fornuftige.

Kristeligt Folkeparti ser ligesom Bibliotekarforbundet dette lovforslag som et skridt på vejen mod at sikre og udvikle det samarbejdende danske biblioteksvæsen til en central ressource i udviklingen af et stærkt dansk videnssamfund.

Vi ser frem til en god og positiv behandling af lovforslaget i udvalget.

Kulturministeren (Elsebeth Gerner Nielsen):

Jeg er så glad for, at det ikke kun er mig, der synes, det her er et vældigt vigtigt lovforslag. Tusind tak for alle de positive bemærkninger, som lovforslaget allerede har fået med på vejen!

For regeringen har det været afgørende med den her lovgivning at sikre en ligestilling af alle medier, at sikre, at der fortsat i det danske samfund er lige adgang til viden og kultur, sådan som fru Hanne Andersen formulerede det.

Hvorfor nu det? Hvorfor lige adgang til viden og kultur? Fordi det er den afgørende forudsætning for at sikre sammenhængskraften i det danske samfund. Forudsætningen for, at vi stadig kan sige »vi«, er, at vi har en fælles referenceramme, at vi har en fælles viden, at vi har et fælles kendskab til vores historie, at vi holder vores sprog ved lige, at vi i det hele taget ved, hvem vi er, og også hjælper hinanden med at finde ud af: Hvad er det, vi vil i retning af?

I den sammenhæng spiller bibliotekerne en fuldstændig afgørende rolle. Der er ikke ret mange andre kulturinstitutioner, der har større betydning for demokratiets udvikling og for befolkningens mulighed for at deltage i demokra-

tiet. Bibliotekerne er afgørende, når det drejer sig om at undgå at få samfundet splittet op i et A- og et B-hold: et A-hold, som er med, og som ved, hvad der sker i samfundet, og et B-hold, som sidder på bagperronen.

For regeringen har det også været afgørende at sikre, at de nye medier kommer ind på bibliotekerne, uden at det går ud over bøgerne, for det er jo rigtigt, at mange biblioteker har været fremsynede og har investeret i den nye teknologi og i de nye medier, og det er så sket – desværre – på bekostning af bogindkøbene. Den udvikling vil vi meget gerne være med til at stoppe, og det er så også baggrunden for, at der følger penge med lovforslaget. Når loven er fuldt implementeret, vil bibliotekerne få 100 mio. kr. ekstra om året. Og det håber jeg vil sikre, at der fortsat købes rigeligt med bøger på de danske biblioteker. Selv om de øvrige medier er afgørende og vigtige at få ind på bibliotekerne, må det endelig ikke ske på bekostning af bøgerne.

Hr. Kim Andersen mente, at vi ikke skulle bruge ordet »skal« så mange gange, som vi gør i lovgivningen, at vi hellere skulle erstatte »skal« med »bør«, når det f.eks. drejer sig om de musikbærende materialer og cd-rom. Men det er præcis sådan, det er i dag, og det, regeringen gerne har villet, er at sikre, at alle biblioteker og alle borgere – lad mig formulere det på den måde: alle borgere – i det danske samfund rent faktisk har adgang til alle de nye medier. Så det er meget med vilje, at dette »bør« er erstattet med et »skal«.

Hr. Kim Andersen havde også en forestilling om, at vi skulle skelne mellem det, der er ren underholdning og pjat, og så det alvorlige. Som gammel folkeoplyser ved jeg, at det er meget vanskeligt at lave den slags skel. Ofte er det sådan, at det er meget nemmere at lære noget alvorligt, når det foregår på en underholdende måde.

Det, der driver værket, når det drejer sig om at erkende og om at få viden, er lysten, og derfor er det fuldstændig fundamentalt, at vi via vores undervisningssystem, vores skoler og uddannelsesinstitutioner, og via vore biblioteker sørger for at understøtte borgernes lyst til at søge viden, til at blive klogere. Og det gør vi ved at stille mange forskellige medier til rådighed og ikke ved at lave et mere eller mindre tilfældigt skel mellem, hvad vi betragter som underholdende, og hvad vi betragter som alvorligt.

Hvis vi eksempelvis skal have drengene til at komme på biblioteket, er det afgørende, at der er computere, og at der er spil. I dag er det sådan, at især pigerne benytter sig af bibliotekerne, og det gør de, fordi piger har en større tradition for at læse bøger end drengene. Men vi ved også, at det er vigtigt at få drengene ind på bibliotekerne, og den måde, vi kan lokke dem på, jamen det er ved at have spil på bibliotekerne. Nu står der ikke noget i lovgivningen om, at bibliotekerne skal stille spil til rådighed, men jeg tror rent faktisk, det ville være klogt, at bibliotekerne gjorde det.

Under alle omstændigheder er det op til bibliotekerne selv at finde ud af: Hvad er det for nogle materialer, vi mener at borgerne i vores kommune skal have adgang til? Alle medier skal være til rådighed, men det er stadig op til bibliotekaren at foretage indkøbene. Det er ikke os, der sidder her i Folketinget, og det er heller ikke kulturministeren, der skal ud og definere, hvad det er for bøger, eller hvad det er for cd-rom'er, eller hvad det er for musik, der skal indkøbes.

Både hr. Brian Mikkelsen og hr. Kim Andersen og hr. Ole M. Nielsen er bekymrede for bibliotekslovens betydning for de små kommuner. Fru Hanne Andersen har allerede været oppe at forklare, at det her ikke behøver at blive et problem for de små kommuner, og jeg vil gerne supplere med, at formålet med den her lovgivning først og fremmest, når vi snakker små kommuner/store kommuner, er at sikre et større samarbejde mellem de små kommuner og de store kommuner. Der er lagt op til, at man kan lave råd på tværs af kommunegrænserne, altså biblioteksråd, og der lægges op til, at bibliotekerne kan specialisere sig. Man kunne f.eks. forestille sig, at nogle af de små biblioteker, som har svært ved at klare sig, får en opgave som specialbibliotek i forhold til det lidt større bibliotek, som måske ligger i den lidt større kommune.

Hvis vi skal løse problemerne i forhold til de små kommuner, er nøgleordet forbedret samarbejde. Og jeg tror, den mulighed, der nu er i loven, for at opkræve en mellemkommunal brugerbetaling kan være med til eller i hvert fald kan være et incitament til, at små og store kommuner finder ud af at samarbejde. For rent faktisk er det nok en lille smule ubehageligt for de store kommuner at skulle til at true med, at de små kommuner skal betale til de større kommuner. Jeg tror, mange større kommuner vil

foretrække samarbejdsmodellen, vil foretrække at gå ud til de små kommuner og de mindre biblioteker og sige: Er der ikke et eller andet, som I kan tage ansvaret for her i vores region?

På den måde ligger den nye bibliotekslov jo i smuk forlængelse af de intentioner, der i øvrigt er i de regionale kulturaftaler.

Og så vil jeg gerne understrege: Jeg mener altså ikke, det er sådan, at vi har nogle særlige mennesker ude i de tyndtbefolkede områder, som ikke har de samme behov for bøger og IT og musik som alle vi andre. Jeg synes, det lidt kom til at lyde i debatten, som om der derude boede nogle særlige mennesker, og de havde nok ikke helt det samme behov for at have nogle gode, alsidige biblioteker, som andre har. Det tror jeg ikke er rigtigt. Tværtimod vil jeg mene, at også ude i de mindre lokalsamfund er det afgørende, at man har adgang til hele den moderne verden og de moderne medier.

Hr. Brian Mikkelsen opfordrede mig til at overveje at indføre brugerbetaling på nogle af de nye medier, og jeg vil med det samme sige, at det agter jeg ikke at overveje. Jeg mener, at det er fantastisk vigtigt at holde fast i gratisprincippet. Det har været fuldstændig afgørende for regeringen at holde fast i gratisprincippet på det her område, altså at sikre sig, at når man kommer på biblioteket, så er det gratis.

Hr. Brian Mikkelsen var også tilfreds med, at videoerne ikke var kommet med. Jeg må med det samme sige, at det er jeg ikke. På den anden side synes jeg, at vi kan acceptere det, og det kan vi, fordi det, vi nu sikrer os, er, at alle digitale medier bliver stillet til rådighed på bibliotekerne. Og jeg tror rent faktisk, at videomediet er et forældet medium, som er på vej ud.

Hr. Ole Sohn og hr. Ebbe Kalnæs så gerne, at vi afskaffede de generelle bloktilskud til fordel for hegnspæletilskud, for så vi var sikre på at vide, hvad pengene bliver anvendt til. Fordelen ved bloktilskudsmodellen behøver jeg nok ikke ride op, men det er klart nok, at den giver stor fleksibilitet, den giver mulighed for, at de lokale politikere kan tage stilling til: Hvor er det mest hensigtsmæssigt at bruge pengene? Og så må vi selvfølgelig alle sammen, ikke mindst de lokale politikere og personalet ude på bibliotekerne og alle de mange aktive brugere, kæmpe for, at den andel, som bibliotekerne rettelig bør have af bloktilskuddet, rent faktisk også går til bibliotekerne.

Jeg tror på, at vi ude i kommunerne har nogle ansvarlige politikere, som rent faktisk også gerne vil kulturen, og som gerne vil bibliotekerne. Det er i alt fald den oplevelse, jeg har, når jeg tager rundt og besøger kommunerne.

Og så vil jeg i øvrigt selvfølgelig til hr. Ole Sohn sige mange tak for roserne.

Og endelig vil jeg over for fru Aase D. Madsen bare nøjes med at rette et par små unøjagtigheder i hukommelsen. Det er ikke sådan, at bogudlånet er faldende. Det har været stigende de sidste 3 år. Og det er heller ikke rigtigt, at 66 pct. af danskerne aldrig kommer på biblioteket. Det er sådan, at omkring 70 pct. af danskerne bruger biblioteket med jævne mellemrum.

Med disse få ord vil jeg sige tak for behandlingen af lovforslaget. Jeg glæder mig til at følge debatten i Kulturudvalget.

(Kort bemærkning).

Aase D. Madsen (DF):

Med hensyn til de unøjagtigheder, som ministeren sagde jeg var kommet med, vil jeg gerne sige, at jeg står her med en udskrift fra en kilde, og det er en kultur- og fritidsaktivitetsundersøgelse fra 1998 i en brochure, som ministeren selv har udgivet. I 1997 var antallet af bogudlån 72.332.000, i 1998 var det faldet til 61.000.871.

Og med hensyn til, hvem der kommer på bibliotekerne, og hvem der ikke kommer, er der en tabel 18 med en gruppe delt ind efter alder, og dér står, at 39 pct. af den mandlige del af befolkningen aldrig kommer på bibliotekerne, og at 30 pct. af den kvindelige del af befolkningen, altså fordelt gennemsnitligt over alder, aldrig kommer der. Og når jeg lægger mænd og kvinder sammen – det skal man være lidt forsigtig med, men på det her område tør jeg godt – så giver 39 pct. af mændene og 30 pct. af kvinderne befolkningen tilsammen, og det må være 69 pct. Tager jeg fejl?

Kulturministeren (Elsebeth Gerner Nielsen):

Vi skal nok ikke begynde at undervise hinanden i den store regnekunst her, men jeg vil foreslå, at vi fra Kulturministeriets side sørger for at fremsende tallene og også give en beskrivelse af, hvordan man læser tallene. Tak for i dag!

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning**Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):**

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 17. november 1999, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvide til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 19.59

Meddelelser fra formanden**Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):**

Der er ikke mere på dagsordenen.